

HOMILIE VOOR DE PAASOCHTEND 2018
Kolossenzen 3, 1-4 en Johannes 20, 1-18

Utrecht, 1 april 2018

Aartsbisshop Joris Vercammen

Zusters en broeders,

Geloven in de mens. Het is eigenlijk moeilijker dan in God te geloven. Want God kun je nog enigszins modelleren naar je eigen wensen. En ook al klopt dat dan niet, je kunt er wel rust bij vinden. Geloof wordt zo ook vaak ingezet: het moet ons vooral rust geven door ervoor te zorgen dat we ons geen vragen hoeven te stellen. Nu heb ik niets tegen 'rust', maar de vraag is altijd of het over echte dan wel over valse rust gaat. Valse rust houdt namelijk dingen die er eigenlijk toe doen bedekt. Valse rust zit een positieve ontwikkeling in de weg.

En wie naar mensen kijkt wordt vaak eerder onrustig. Als je ziet hoe mensen elkaar met geweld te lijf gaan, hoe er gevochten wordt en met de ellebogen gewerkt wordt, hoe mensen gefocust zijn op eigen voordeel. Dan valt het maar moeilijk te geloven dat uit dat soort van mensen nog iets goeds voort kan komen. En ja, kijk ook naar wat er met Jezus is gebeurd: de rechtvaardige die uit de weg geruimd wordt omdat hij mensen die het moeten hebben van macht en aanzien door zijn manier van leven en optreden in hun blootje zet. Jezus is voor hen als een spiegel waarin ze hun angstige ego's weerkaatst zien. Voor iedereen is het duidelijk hoe klein deze hoge heren zijn. Maar we begrijpen hen wel en we achten het zeer wel mogelijk dat wij in een gelijkaardige situatie hetzelfde zouden doen. Het valt ons niet alleen moeilijk te geloven dat mensen echt tot iets goeds in staat zijn, we weten maar al te zeer dat ook uit onszelf niet altijd het goede naar boven komt.

Jezus is ook voor ons spiegel waarin ook wij onze angstige ego's weerspiegeld zien. Tegelijkertijd is Jezus ook een venster die ons uitzicht geeft op een alternatieve wijze van leven. Blijkbaar is een mens toch in staat om helemaal voor 'vriendschap' te gaan en zich daarvan niet te laten afhouden door de - oh zo begrijpelijke én reële - angst en het - oh zo onvermijdelijk agressieve - ego. Jezus toont ons dat er in ons hart ergens een bron van goedheid ligt.

Jezus' leven was een en al goedheid. Het is een goedheid die hij ook gevonden heeft, hij heeft ze niet uit zichzelf, hij heeft ze gevonden en heeft ervoor moeten vechten om ze de ruimte te geven, om zich er helemaal aan over te geven. Zonder zekerheid waartoe het allemaal zou leiden, heeft hij zijn hele leven laten bepalen door deze goedheid. Het is niets anders dan die goedheid die hem uiteindelijk ook op het kruis brengt. Maar ook op het kruis is te zien hoe Jezus trouw blijft aan die goedheid: hoe hij in de vriendschap blijft en vergeeft, ook degenen waarvoor hij alle reden had om ze als zij vijanden te zien. Er zit dus continuïteit in het leven van Jezus, tot en met het kruis. En de verrijzenis is niets anders dan de bevestiging van dat leven-in-vriendschap want dat soort van leven is te groot voor de dood. Dat wordt door geen dood vernietigt.

Hoe dat er dan uitziet, die verrijzenis, dat is voor mensen maar moeilijk te begrijpen. Zoals Jezus ook niet zeker wist dat hij door zich aan die goedheid toe te vertrouwen niet grondig ontgoocheld zou worden. Maar Jezus heeft ingezet op de mogelijkheid dat het anders zou zijn vanuit het aanvoelen dat zijn leven alleen maar zin had als hij die weg inderdaad zou gaan. De verrijzenis is zo een overweldigend gebeuren dat het eigenlijk voor ons niet te vatten is. Het is alsof je een mier bent, zegt Rowan Williams, die langs de poot van een olifant kruipt en die maar moeilijk zicht krijgt over wat voor beest het eigenlijk gaat. Dus: de verrijzenis gaat ons begrijpen te boven, laat ons onszelf

daar maar bij neerleggen, maar de boodschap is des te duidelijker. Namelijk dat God blijkbaar wel in mensen gelooft, dat God het wel voor mogelijk houdt dat mensen vanuit die bron van goedheid in hun hart gaan leven en dat God er garant voor staat dat zo'n leven zin heeft. Meer nog dat God deze levens nodig heeft om te bouwen aan een nieuwe schepping, die nieuwe wereld, waar mensen op kunnen bloeien en tot leven komen omdat ze de kunst verstaan lief te hebben.

Met de verrijzenis van Jezus maakt God alvast een begin met die nieuwe schepping. Jezus is de eerstgeborene in die nieuwe wereld van God, schrijft Paulus. Daarom bevinden we ons vanochtend in het evangelie opnieuw in een tuin, zoals eertijds bij de schepping van de mens. In deze tuin wordt het ons duidelijk dat Jezus de nieuwe mens was en is en blijft. Hoe er die van buiten uitziet is maar moeilijk te vatten. Het is geen dode in een graf want het graf is leeg. Hij is niet de tuinman die hij lijkt te zijn voor Maria van Magdala. Hij is wel degene waardoor je je aangesproken weet en die het bewerkt dat je je omkeert. Dat omkeren heeft te maken met door dat venster te willen kijken dat Jezus voor ons geworden is en door de deur te willen gaan die hij is en die toegang geeft tot je eigen pad dat leidt naar de goedheid die je in je hart vinden zal.

Waar toe ons het zal leiden als wij het wagen te leven vanuit die goedheid? We weten het niet. Misschien zal het wel heel anders zijn dan we ons voor kunnen stellen. Misschien zal het erop lijken dat we maar weinig of geen succes hebben in ons leven, althans gemeten volgens de zogenaamd voor de hand liggende normen. Maar wat doet het ertoe? Want we zullen wel ervaren dat ons leven zin heeft omdat het een bijdrage is aan de nieuwe schepping...

Zo begint dus ook onze verrijzenis. Paulus schrijft heel bevestigend: als je dan met Christus verrezen zijt! Het is dus al gebeurd, we zijn al door de deur gestapt en we zijn al op weg naar die goedheid in ons hart en dat het zin heeft, is nu al te ervaren. Zoek dan de dingen die boven zijn, daar waar Christus is, voegt Paulus eraan toe. Christus is al aangekomen bij die goedheid en bij de bron ervan, de Vader. Dat is met Christus zijn, verborgen in God, en dat is met hem verschijnen in heerlijkheid. Dus: laat ons geconcentreerd blijven op dit pad dat we begonnen zijn te gaan.

Met Jezus ben je gestorven, zegt Paulus. Dat wil zeggen dat we diezelfde dynamiek ingaan... afdalen dus, in onszelf tot we die plek vinden waar we ervaren dat we bedoeld zijn om goed te zijn. In elke situatie van ons leven, met wie we zijn – en met niemand anders, ik moet me niet eerst aanpassen aan bepaalde ideeën, normen, enz. ik mag zijn wie ik ben voor God – scheidt God de mogelijkheid dat we kunnen liefhebben en bouwt God met die liefde van ons aan de nieuwe schepping die met de verrijzenis van Jezus een aanvang heeft genomen.

Verrijzenis is niet zozeer een hersenkraker, dan wel een uitnodiging om je te geven. Verrijzenis is een te groot en groots gebeuren dat we het zouden begrijpen. Die ambitie moeten we dus ook maar loslaten. Des te duidelijker klinkt echter de uitnodiging om ook je angstige ego los te laten en je te laten leiden naar de bron van goedheid en vriendschap om vandaaruit te gaan leven...in die zin brengt Pasen ons geen zekerheid – die 'zekerheid' is van de orde van de angst en het ego - maar probeert het ons hart te openen voor het avontuur dat vriendschap heet....Pasen wil beweging brengen, geen overtuiging, wil moed geven geen zekerheid, wil bevrijden niet opsluiten in ideeën. Pasen gaat over God die gelooft in mensen! Daarom wekt Pasen zoveel vreugde.

Christus is verrezen!
Zalig Pasen.